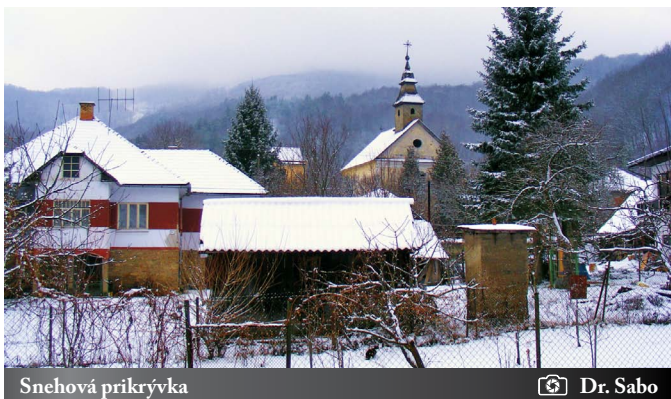

RAKOVNICKÉ OBEČNÉ NOVINY

Všetky náklady spojené s vydávaním a rozširovaním hradí Obec Rakovnica

Číslo 1 * Ročník XVIII * Január 2018

Snehová prikrývka

Dr. Sabo

Novoročný príhovor starostu obce

Vážení spoluobčania, uplynulý rok, ktorý sme prežili v každodenných radoostiach i trápeniach, zostane už len v našich spomienkach a v našich osobných činoch.

Určite ho každý z nás naplnil podľa svojich vlastných predsavzatí, či už v rodinnom, osobnom alebo v pracovnom živote. Ďakujem všetkým, ktorým záleží na rozvoji našej obce a ktorí sa v uplynulom roku akýmkoľvek spôsobom pricinili o jej rozvoj a zveladenie o obohatenie jej kultúrneho života. Poďakovanie patrí aj všetkým predsedom a členom spoločenských organizácií fungujúcich v našej obci, ktorí svojou prácou prispievajú k rozvoju a šíreniu dobrého mena našej obce.

V našom každodennom živote sú situácie s ktorými sa musíme nevyhnutne zmieriť. Nájsť správnu cestu si vyžaduje umenie kompromisov, umenie presvedčiť sa navzájom o správnosti krokov a prijať spoločne správne rozhodnutia, posúdiť vopred dôsledok svojich konaní a vedieť niest aj zodpovednosť. Denodenne sme svedkami, ako sa niekto v našom okolí dožaduje uznania a pritom sám podáva ľuďom kamene namiesto chleba a pomocnej ruky.

Dajme si predsavzatie, že rok 2018 bude rokom ozdravenia medziludských vzťahov a rokom čistejšieho a krajšieho územia našej obce. Usilujme sa prekonať zlo dobrom, navzájom sa znášajme a ceňme si to čo má naozaj svoju hodnotu. Vráťme sa k hodnotám a dedičstvu našich predkov. Vážme si jeden druhého, prácu každého, ľudské hodnoty, prírodu, ktorá nás obklopuje.

Želám Vám v mene mojom aj v mene poslancov obecného zastupiteľstva, ako aj celého obecného úradu, aby ste stretávali len milých a usmievavých ľudí, aby ste pocítili lásku svojho okolia. Prijmite, prosím, aj želania pevného zdravia, vzájomného pokoja, nech nás v našej obci neťažá nezamestnanosť, aby ťažká ekonomická situácia nepretrásala do zúfalstva a beznádeje. Pomáhajme sociálne slabším občanom. Rozdávajme okolo seba dobrú náladu.

Vám všetkým do nového roku 2018 prajem mnoho zdravia, šťastia, pokoja v kruhu svojich rodín a veľa, veľa pracovných a osobných úspechov. Úspešný nový rok 2018 želim celej Rakovnici.

*Luboš Lešták
starosta obce*

Tu začína náš rodokmeň

*Táto krajina pripomína babkinu trubicu:
otvoríš ju a zrazu ti v srdci zavonia
materina duška, suchý kvet lípy a majorán.*

*Táto krajina pripomína chrám:
chorál o človeku znie v nej bez prestania,
studničky na jej medziach sú plné chladnej svätej vody,
vysoko na horských lúkach, v gotických vežiach katedrál,
nežné spieže ovce zvoní a vôňa rumančeka,
lahučky ako závoj svadobný, potichu klesá do údolia.
Táto krajina pripomína chrám.
V pásiku modrých dymov nad dedinou
voní živica, vrchársky tymián.*

*Keď vchádzaš do tejto krajiny, chcel by si pokľaknúť,
ukloniť sa po pás a srdcom zabúchať na dubové dvere,
ale darmo je: dvere sú otvorené a spoza nich ťa víta hlas:
Nekľakaj!
Veď si jeden z nás!
A nie si v kostole!
Chlieb a sol' ťa čaká na stole.*

*Tu začína sa ten rodokmeň.
V nížinách rovných ako dlaň, na vrškoch i skalách.
Tu, kde rastú zemežľč a zlatobyl', sladké drevko aj blen.*

*Na tejto zeme, na prsiach kvitnúcich.
Zohni sa, načri za hrst' ornice,
tej našej, z väčšej časti kamenistej
a z menšej čiernozeme.*

*Prilož si ju k tvári a ovanie ťa dych ihličia
sosien a briez, lípy i dubiny, agáta aj vrby.
Prilož si sluchy na jej hruď do trávy chutiacej šťavelom
alebo hoci na kvety, a dobre počúvaj.*

*Vezmi si z tej zeme na jazyk,
aby si poznal jej chuť, aká je od potu dedov slaná
a od krvi horká ako palina.
Ale bez nej, bez nej by sa človek
slastne nemal do čoho narodiť,
ani po smrti spočinúť.*

*A nech stokrát trpkšia by bola ako blen,
je to ona bojom i znojom krvou i ctou ubránená,
slobodná a krásna RODNÁ ZEM.*

Tu začína náš rodokmeň.

Báseň napísala a venovala naša rodáčka Dr. Zuzana Janáčková (Tarová) všetkým občanom obce pri príležitosti 690. výročia od prvej písomnej zmienky o obci.

Krátke informácie

Služi

Na Dňoch obce vhodne poslúžil veľkorozmerný banner na ktorom je náš erb, zástava, názov obce a výročie vzniku. Po oslavách obec ho premiestnila na plot bývalej školy. Je to dobré miesto, lebo je ho zďaleka vidieť. Aj takto si spoločne pripomínáme naše výročie a dávame to patrične na vedomie širokej verejnosti.

S humorom

Na činnosť v našom stacionári sa jeho klienti tešia. Ak ich stretnete na ulici a spýtate sa kam idú, často vtípne odpovedia, že do škôlky alebo družiny. Je to preto, lebo pri činnosti zameranej na jemnú motoriku si pripomenú svoje detské roky, kedy sa mohli v spomínaných zariadeniach vyhrať a zabávať do vôle. Plánovanú činnosť berú s humorom a aj preto je hneď svet krajší.

Rešpektujeme

Dobrych susedov robia dobré ploty. O tom sa môže každý presvedčiť. Plot vlastní ten, kto ho postavil. Pre ploty platí, že minimálne 60 cm a ideálne 100 cm sused nesmie k plotu nič dávať. Nič sa nesmie dotýkať plota a podobne. V opačnom prípade sa to považuje za poškodzovanie cudzieho majetku a teda je to priestupkové, trestné počínanie. Rešpektujme sa navzájom, budme k sebe ohľaduplní s pochopením.

Nepoučíme sa

V obci je zákaz predaja domovým predajcom. Tí to občas risknú a skúšajú oklamať, okradnúť našich ľudí. Ešte stále sú naivní jedinci, ktorí ich pustia do domu. Neverte ich rečičkám. V septembri 2017 istá občianka bola sama a predsa pustila do domu cudzích ľudí. Mala

šťastie. Len vďaka tomu, že k nej v tom čase, prišla suseda sa nič nestalo. Predávajúci rýchlo odfrčali.

Nepáľte

Na základe viacerých oznámov o pálení nebezpečných odpadov OcÚ žiada občanov, aby to nerobili, lebo znečisťujú životné prostredie a ohrozujú zdravie všetkých ľudí aj svoje. Pálenie plastov a látok, ktoré plasty obsahujú je mimoriadne nebezpečné. Už po niekoľkých nadýchnutiach spôsobujú pľúcne problémy. Tieto látky a dym z nich sú rakovinotvorné, karcinogenné. Citlivo a aktívne na ne reagujú deti, ale aj ostatným je to veľmi škodlivé. OcÚ sprísni kontroly takýchto priestupkov až trestných činov. Ak máte málo zberných nádob objednajte si ďalšie. Spoločne sa starajme o čisté životné prostredie a neohrozujeme so zdravím občanov ani so svojím.

Miestne komunikácie

Miestne, obecné, komunikácie boli v mesiaci október 2017 upravené, ošetrované. Na daný účel sa použila šotolina, frézovaný, teplý asfalt. V udržiavaní našich ciest sa bude priebežne pokračovať.

Umiestnenie

V čase od 1. apríla do 31. októbra 2017 sa zrealizovala celoslovenská súťaž „Naj mesto a obec Slovenska 2017“. Štát má 2883 obcí. Naša obec sa v rámci štátu umiestnila na 34. mieste. V okrese Rožňava sme získali piate (5) miesto.

Vývoz

V pravidelných intervaloch sa v obci vyvážajú odpady rôzneho druhu. Pri tejto činnosti platia prísne aj zákonom stanovené pravidlá. Zamestnanci, ktorí vývoz odpadu realizujú, nesmú vstúpiť na súkromný pozemok. Čo

to znamená? Ak máte odpad na súkromnom pozemku, za plotom, v spoločnom alebo vlastnom dvore a nebodaj v garáži atď. váš odpad nezoberú, nesmú. Bol by to nedovolený vstup na cudzí pozemok. Našou povinnosťou je v čase vývozu vyložiť odpad na verejné priestranstvo, blízko cesty, pred bránu, plot...

Prvý

Pár milimetrov snehu po prvýkrát nám napadlo 20. novembra 2017.

Opakovane upozorňujú

Je tu zimná sezóna. Teplo získavame z elektrickej energie, zemného plynu a klasickým kúrením použitím tuhého paliva. Najväčší odpad je z tretej možnosti. Je to v poriadku. Pri takomto kúrení dávame popol do kuka nádob. Najväčšiu chybu robia tí, ktorí vedome sypú horúci popol do kuka nádob kovových a v ojedinelých prípadoch dokonca aj plastových (tie sa zdeformujú a sú potom nepoužiteľné). Takéto počínanie je nepripustné a nebezpečné. Vývozca odpadu spolu z OcÚ opakovane upozorňujú na možnosť vzniku požiaru, ohrozenie techniky i obsluhy. Do zberných nádob dávame len studený popol. Vývozca z bezpečnostných dôvodov nádobu s horúcim popolom nevyvezie.

Vianočný smrek

Občania obce, ktorí majú na svojom pozemku vysadené smreký alebo jedličky a dosiahli úctyhodnú výšku radi ich darujú obci, občanom na Vianoce. V roku 2017 pekný smrek sme dostali od Zuzany Kožárovej u Gonosa. Zdobil naše námestíčko na Mikuláša a počas vianočných sviatkov až do nového roka.

Zvláštnosť

Zima, sneh, široko - ďaleko nič nerastie a nie žeby nebodaj kvitlo. Veď jar je ešte ďaleko. A predsa! Pod snehom je niečo živé, tlačí sa to von, kvitne. Zima jej neprekáža, znáša ju dobre. Táto zvláštna záhradná rastlina sa volá Če-

merica. Pestuje sa aj v našej obci. Je rôznofarebná fialová, bordová, biela... Výhodou je, že je trvalka. Zvláštnosť, ktorá poteší.

Krstiteľnica

V minulosti sa kostoly stavali za pomoci veriacich a mecenášov. V kostole ECAV nás zaujala krstiteľnica. Pri podrobnej obhliadke sme niečo objavili. Aj keď čas už ohlodal farby, predsa sa dali prečítať mená tých, ktorí sa zrejme podieľali na jej zhotovení. Sú to nasledovné mená aj s uvedením roka doslovne opísané: „Popálený Andras Kar. Uj a Fábyán János grajcz. 1905.“

Novela zákona

Zákon o psoch sa bude meniť. Znenie ešte nie je na svete. Jednoznačne tam bude klauzula o trestnoprávnej zodpovednosti majiteľa psa v plnom rozsahu bez výnimiek.

Zakvitne

Obec počas roka jedenkrát v mesiaci „zakvitne“. Nie sú to ozajstné kvety. Sú to vrecia žltej farby vyložené na ulicu do ktorých separujeme plasty. Sú znakom zodpovednosti občanov za čisté životné prostredie i druhotnú surovinu určenú na recykláciu. Podľa vyložených vriec sa dá ľahko odhadnúť kto separuje a kto nie. Podľa toho čo vidíme zopár jedincov sa vylučuje z tejto prepotrebnej činnosti. Veríme, že aj oni pochopia význam tejto činnosti a pripoja sa do zberu. Ak nemajú vrecia, môžu si ich vyžiadať na OcÚ.

Všímajte si

Ak k vám chce niekto prísť, koho nepoznáte pýtajte sa na meno, čo chce, žiadajte od neho preukaz osobný alebo služobný. Zapamätajte si ich mená, číslo auta. Je to vaše právo vedieť, kto vás kontaktuje a čo chce. Novodobí zloději neodpovedajú, vykrúcajú sa, zahovávajú a to už je podozrivé. Na vašu zvedavosť reagujú odchodom. Najlepšie je ich hneď odmietnuť.

Stacionár je oázou pokoja a prináša klientom istotu, bezpečie a seberealizáciu

Pravidelne každý rok hodnotíme činnosť stacionára, aby aj široká verejnosť bola informovaná o tomto veľmi užitočnom zariadení. Sme hrdí na to, že pomocou poskytovateľa Obecného úradu v Rakovníci na čele so starostom obce Ľubošom Leštákom a jeho aktívnym a zodpovedným prístupom, ústretovosťou spoločne pomáhame naplňovať život ľuďom, ktorí to potrebujú a veľmi vítajú.

Denný stacionár v Rakovníci v roku 2017 prešiel vnútornou údržbou. Upravená bola spoločenská miestnosť, kde sa klienti najviac zdržujú a vstupná chodba. Urobil sa aj bezbariérový vstup do budovy. Vynovená budova stacionára sa stretla s pozitívnym prijatím zo strany klientov.

Denný program v našom zariadení pomáha klientom pri udržiavaní mentálnych a fyzických schopností, zároveň podporuje ich psychickú pohodu a napomáha k zmysluplnému začleneniu sa do spoločnosti. Stacionár je oázou pokoja a prináša klientom istotu a bezpečie, aké by sami doma len ťažko vytvorili. Fungujeme v pracovných dňoch od pondelka do štvrtka od 7. do 15. hodiny a v piatok do 13. hodiny. Na klientov tu čaká veľa zaujímavých tvorivých činností a terapií. Okrem toho zabezpečujeme v stacionári odborné sociálne poradenstvo.

Našou prácou vytvárame priestor, kde sa môžu ľudia stretnúť, navzájom sa obohatiť a byť užitočnými, či už jeden pre druhého, ale aj pre seba či menšiu komunitu ľudí. Klienti si radi zaspievajú, spoločne žartujú, lúšia tajničky, osemsmervky... Zaujímajú sa tiež o dianie doma i vo svete a spomínajú na staré časy, ktoré v nich zanechali hlboké stopy. Je dôležité spomenúť, že jednou zo základných činností je precvičovanie jemnej motoriky, ktorá je veľmi dôležitá aj

v činnostiach bežného života. U seniorov je veľmi dôležitý optimizmus, ktorým prekonávajú nielen vlastné strasti, ale pomáhajú spríjemniť život aj svojmu okoliu.

Na každý deň sa im snažíme pripraviť, vytvoriť nové, zaujímavé aktivity. Z mnohých spomeniem napr.: betlehem z drevených špachtlí, vianočný stromček z papierových roliek, ruže z listov javora, či vianočné 3D pohľadnice a ďalšie im prospešné a zaujímavé aktivity.

Ďalšou zo služieb, ktorá sa ponúka seniorom, je riešenie ich novej nepriaznivej situácie po dovŕšení dôchodku prostredníctvom sociálneho poradenstva a možnosti pobytu v dennom stacionári. Teší nás, keď klienti sami vyjadrujú spokojnosť s využitým časom v stacionári, keď majú radosť, vzájomne si pomáhajú, upevňujú svoju komunitu, keď sa zaujímajú nielen jeden o druhého, ale aj o život v dedine a vo svete.

Mgr. Miroslava Turcsányiová, MSc.

Klienti pri činnosti
 autorka článku

Členky ZPOZ-u s deťmi

 Dr. Sabo

Príjemná atmosféra a dobrá pohoda

Slávnostné vianočné chvíle - to je balzam na dušu nielen nám starším, ale každej generácii. Predvianočné obdobie je aj obdobím rozjímania a zamýšľania sa nad činnosťou a prácou, ktorú sme vykonali počas roka. Je to aj obdobie, keď si ľudia pri spoločenských stretnutiach prejavia vzájomnú úctu a lásku. S týmto zámerom zorganizoval výbor ZO stretnutie pre členov Jednoty dôchodcov na Slovensku v Rakovníci. Stretnutie sa uskutočnilo 08.12.2017 v sále KD sa nieslo v znamení príjemnej atmosféry a dobrej pohody.

Svedčili o tom rozjarené tváre a pokoj v duši 80 seniorom a ich hostom, ktorých privítal predseda ZO Mgr. Fábian. Privítal hosti s R-4 p. Tokárovú, p. Barnu, p. Gašparovú a p. Lukáča. S úctou privítal starostu obce p. Leštáka a poslancov obecného zastupiteľstva p. Uhrinová, p. Genčiovú, p. Doboša a p. Teraia.

Keď sa stretne rodina, spomína na svojich blízkych, ktorí sú s nami, alebo ktorí nás opustili. My sme si s vďakou spomenuli na p. Máriu Fábianovú a p. Ján Molnára ktorí nás v tomto roku opustili. Uctili sme si ich minútou ticha.

Predseda potom vyzval starostu obce k slávnostnému zapáleniu vianočného svetielka a k príhovoru. Bohatý kultúrny program pre nás pripravili členky ZPOZ pri OcÚ, ktoré nám zavinšovali, priblížili zvyky, tradície a koledy. Bol v nich vyjadre-

ný citový vzťah k najkrajším sviatkom roka, ale aj nábožnosti a dobrosrdečnosti našich predkov. Veľmi vkusne a harmonicky do toho zapadli aj naši najmenší.

Nasledovalo ocenenie jubilatov a najstaršej, zakladajúcej členke ZO p. Júlii Chlebušovej, ktorá sa na Štedrý večer dožila krásnych, úctyhodných 89. rokov. Blahoželáme.

Naše stretnutie sa skončilo pri tlejúcom plamienku zapálených sviečok a tisko znejúcou vianočnou piesňou „Daj boh šťastia tejto zemi“. Tá hlboko prenikla do našich srdiec a seniori dokázali, že ľudia, ktorí prežívajú jeseň života vedia nielen veselo žiť, ale vedia svoju lásku, radosť a veselosť aj plným priehŕstím rozdávať.

„Krásny je život, ak urobíš niečo dobré a spravodlivé“.

F. M. Dostojevskij

Ďakujeme.

Mgr. L. Fábian

Získali nové vedomosti potrebné pre ich činnosť

Celookresná základná príprava členov hasičských jednotiek sa uskutočnila v dňoch 18.-19. a 25.-26.11.2017 v obci Rakovnica. Základom prípravy bolo získať vedomosti o hasičskej technike, legislatíve a ďalších potrebných informácií, ktoré sú pre dobrovoľných hasičov potrebné.

Účastníkov privítal a školenie otvoril tajomník ÚZO DPO SR v Rožňave Mgr. Michal Terrai. Na školení sa aktívne zúčastnili: predseda ÚZO DPO SR v Rožňave pán Marián Kapusta, školiteľ Ing. Miroslav Debnár, lektor OŠ DPO SR z Martina pán Miroslav Šoška, podpredseda ÚZO DPO SR v Rožňave Mgr. Štefan Hronec.

Cenné bolo aplikovanie praktickej ukážky hasičskej výzbroje a techniky (vecných prostriedkov) prezentované DHZ z Krásnohorského Podhradia. Prezentácia tak spojila teóriu s praxou, čo bolo mimoriadne prínosné.

Na záver základná príprava hasičských jednotiek bola ukončená previerkou vedo-

mosti frekventantov pred skúšobnou komisiou. Všetci frekventanti uspeli a bolo im odovzdané Potvrdenie s celkovým hodnotením - vyhovelo. Účastníkom blahoželáme a veríme, že získané vedomosti využijú v praktickej činnosti.

Organizátori ďakujú starostovi Obce Rakovnica, pánovi Ľubošovi Leštákovi za ústretovosť, súčinnosť, poskytnutie priestorov a ďalších náležitostí potrebných pre úspešnú realizáciu školenia. Svoju vďačnosť vyjadrujú aj pani zástupkyňa starostu Obce Rakovnica Mgr. Márii Uhrinovej, M. Hlaváčovi a členom DHZ z Rakovnice.

Mgr. Michal Terrai,
tajomník ÚZO DPO SR
Rožňava

Mikuláša sme privítali ako sa patrí

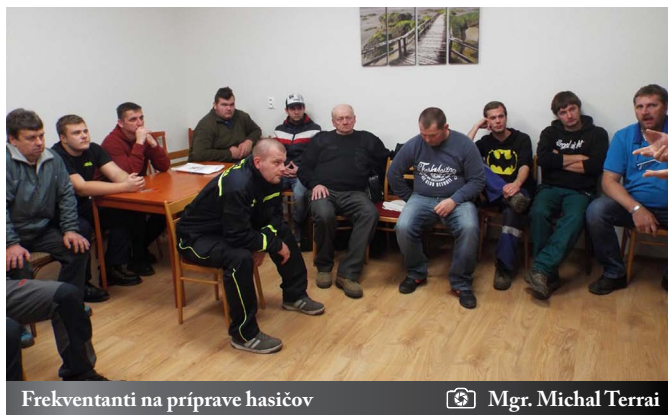
Prvou predzvestou vianočných sviatkov je Mikuláš. Na tento deň sa každoročne tešia veľkí, ale najmä tí malí. Tak ako každý rok aj 5. decembra 2017 v neskorších popoludňajších hodinách, zavítal do našej obce Mikuláš, ktorý prskavkou rozžiariť vianočný stromček.

V duchu napätia a radosti, detského očakávania prišiel aj so svojim sprievodom priamo do našej obce, aby potešil detské srdiečka a rozdal im balíčky. Deti si pripravili program v podobe zimných básničiek a pesničiek, za ktoré ich Mikuláš s anjelikom obdaril balíčkami. Z ich rozžiarených tváričiek sa dala vyčítať zvedavosť, čo si tento rok zaslúžili.

„Ďakujeme, Mikuláš, za tie krásne chvíle, za darčeky od teba, za úsmevy milé.“ Slovanmi vďaka a potleskom sme potom mikulášsky sprievod vystrojili na ďalšie cesty, dúfajúc, že o rok prídeme zas.

Okrem radosti priniesol Mikuláš do našej dediny aj atmosféru blížiacich sa Vianoc.

Mgr. Mária Uhrinová

Frekventanti na príprave hasičov

Mgr. Michal Terrai

Stále aktívne združenie

Podporné Pohrebné Združenie na Slovensku (PPZ) tohto roku má významné 90. výročie od svojho založenia. Vzniklo 11. marca 1928 roku, keď sa 60 Betliarčanov rozhodlo založiť podporný pohrebný spolok.

Cieľom a programom združenia je vzájomné podporovanie sa členov v prípade úmrtia a postaranie sa o slušný pohreb zosnulého. Podrobné informácie sú zakotvené v stanovách. PPZ v súčasnosti má 214 Odbočiek a viac ako 50 000 členov. Ústredie je v Betliari, Zlatá 134, PSČ 04921. Bližšie informácie sú na webstránke - www.ppzbetliar.sk

Podmienky na vznik členstva sú veľmi jednoduché. Členom sa môže stať občan vo veku 18 až 55 rokov. Jednorazové zápisné je odstupňované podľa veku. Výška ročného členského príspevku je stanovená na 15 eur / rok. Od 1.1.2012 noví členovia majú možnosť viacnásobného platenia. Tým sa automaticky znásobí výška finančnej

pomoci zo základnej sadzby.

Odbočky sú číslované. Rakovnica má číslo desať. Zatiaľ združuje 191 členov. Odbočku vedie výbor v zložení: Predsedníčka Bc. Dan-ka Gonosová, tajomníčka Júlia Gonosová, pokladníčka Margita Kučerová. Výbor sa stará o to, aby Odbočka riadne fungovala a plnila si svoje úlohy k spokojnosti členov. Získavala nových členov, ktorí sú vítaní. Zaujímame sa o členstvo prihlášku dostanú od pokladníčky M. Kučerovej.

Za 90 rokov existencie združenie vykonalo potrebné činnosti tak, ako sa to od neho očakávalo. Stále je aktívne, slúžiace ľuďom, pomáhajúce v ťažkých chvíľach. Ich práca je humanná a prospešná.

-ao-

Naše deti s Mikulášom

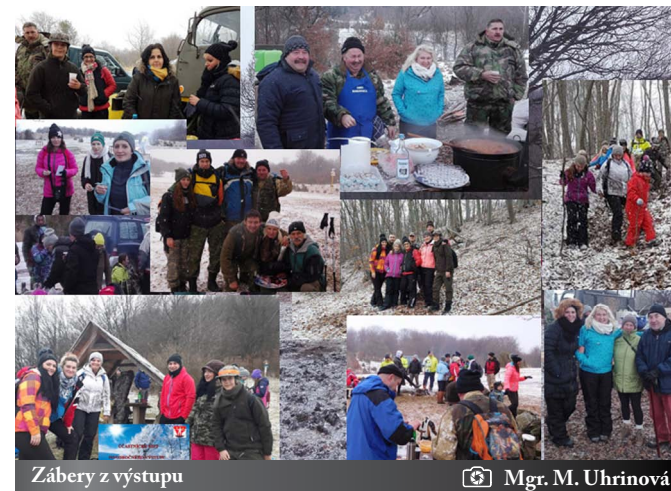
Dr. Sabo

Stretnutie občanov pod vianočným smrekom

Prechod zo starého do nového roka je u nás už tradične spojený s kolektívnym očakávaním dôležitej časovej i kalendárnej zmeny. Obecný úrad a starosta obce 31. decembra 2017 o 23.30 hod. pozvali občanov na stretnutie pred Obecným klubom, pod vyzdobeným, vysvieteným vianočným smrekom.

Prvým bodom programu bolo premietanie, prezentácia záberov z bohatých celoročných akcií. A tých je vždy neúrekom. Len tak mimo-

chodom. V roku 2017 uplynulo osem rokov od prvej prezentácie. Tie boli, svojim spôsobom, vždy iné vďaka nápaditosti a spracovaniu au-

Zábery z výstupu

Mgr. M. Uhrinová

Máme miesto, kde sa radi vraciame

Pre našu obec je to v zimnom období jednoznačne Plešivecká planina. Je obľúbeným miestom turistov rôznych vekových kategórií. V druhú januárovú sobotu 13. januára 2018 usporiadal Obecný úrad spolu s Obecným zastupiteľstvom zimný výstup na Plešiveckú planinu - lokalita Čapáš.

Zraz účastníkov začal o 8.00 hodine pred obecným úradom. Počasie bolo príjemné, no oproti vlaňajšiemu roku sme na tohtoročný zimný výstup nedostali poriadnu zimnú nádielku. „Na turistiku ako stvorené“ - týmto heslom sme sa riadili pri našom výstupe. Turisti mali možnosť oddychovať, odreačovať sa a nadýchať sa lepšieho ostrejšieho vzduchu, stretnúť skvelých ľudí.

Výše 100 účastníkov prišlo podporiť túto akciu v kruhu známych, kamarátov, spoluobčanov, ale i turistov z iných okolitých obcí. Nechýbali ani turisti z Klubu slovenských turistov TJ Elán Rožňava.

Veľká vďaka patrí ľuďom, ktorí sa podieľali na príprave zimného výstupu na Plešiveckú planinu.

Mgr. Mária Uhrinová

tora prezentácie. Už pár rokov prezentácie končia spoločným odpočítavaním času, zobrazením štátnej zástavy a znením štátnej hymny. Tohto roku sme si spoločne pripomenuli aj 25. výročie vzniku Slovenskej republiky.

Po štátnej hymne sa slova ujal starosta obce Ľuboš Lešták. V mene obce i svojom úprimne zaželel všetkým prítomným aj ich rodinám veľa zdravia, šťastia, pohody, radosti. Ustíľ občanov, že obec sa bude naďalej i v roku 2018 rozvíjať k spokojnosti všetkých obyvateľov.

Samostatnou kapitolou bol, ako sme aj predpokladali, nádherný ohňostroj, ktorý uchvátil pozornosť všetkých aj tých, ktorí sa na hru fariieb a rôznych tvarov pozerali zo svojich balkónov, dvorov, okien. Ten pohľad, zážitok vždy stojí za to. Stretnutie vždy stojí za to. Časom overený, punc.

Nasledovali vzájomné gratulácie, blahoželaná, objímanie a aj tým zvyrazňovaná spolupatričnosť k miestnej komunite a očakávanie len

toho najlepšieho v novom roku 2018. Na akcií sa zúčastnilo odhadom viac ako 80 ľudí vrátane prítomných detí.

Počasie bolo ako-tak vyhovujúce až na hmlu a mrholenie, čo zhoršovalo fotografickú dokumentáciu. Pamätáme aj také počasie, kedy od silného mrazu krehli prsty a mrzli fotoaparáty. Nech bolo ako bolo v každej situácii vždy zabral Rakovnický horský čaj alebo prevarené víno. Okrem teplého vína potešil aj dobrý, chutný pagáčik ktorý doniesla Martina Miškovičová a zaujímavé domáce pizzové slimáčky od Ing. Moniky Genčiovej.

Na úspešnej akcií okrem organizátorov, ktorým patrí vďaka mali svoj podiel i poslanci OZ: Ing. Miroslav Genčí, Ing. Monika Genčiová, Ondrej Doboš, Ján Terai. Aktívny bol aj občan Ján Kodáča, istý, časom overený, punc. Žiada sa ešte pripomenúť podstatný „detail“, ktorý evidujeme dlhú dobu. Ráno bolo naše námestičko čisté, upravené v pôvodnom stave. I zato organizátorom patrí poďakovanie.

-sa-

Štefanská zábava

V krásnej vianočnej chvíli dňa 25. decembra 2017 usporiadali Obecný úrad a Obecné zastupiteľstvo v Rakovnici „TANEČNÚ ŠTEFANSKÚ ZÁBAVU“.

Starosta obce spolu so svojou zástupkyňou privítali prítomných a poďakovali prítomným za to, že sa zišli v hojnom počte. Popriali tanečníkom skvelú zábavu, aby v rytme tanca, v opojení smiechu i hudby zabudli na každodennosť, nechali sa uniesť príjemnou atmosférou. Spokojnosť a dobrá nálada bola našou radosťou.

Je milé stretnúť známe tváre rodákov a priateľov. Tešili sme sa, že ich opäť vidíme, v duchu pohody a dobrej zábavy s nimi strávili vianočný čas. Stretli sme sa všetci, ktorí

mali chuť sa zabaviť.

V krásny sviatočný večer bol pripravený súdok pekných skladieb v podaní hudobnej skupiny „DUO LM“ pod vedením Miroslava Plačka. Pripravená bola aj lukratívna bohatá tombola.

Veľké poďakovanie patrí nielen organizátorom, ale aj našim sponzorom, ktorí podporili toto podujatie svojimi vecnými darmi a taktiež všetkým, ktorí sa aktívne podieľali na organizácii „tanečnej štefanskej zábavy“. Veríme, že sa stane tradíciou.

Mgr. Mária Uhrinová

PAMÄT OBCE RAKOVNICA

Náboženské vierovyznania, zvyky a tradície

Náboženstvo nám dokumentujú 3 kostoly, ktoré sa zachovali ešte z minulých čias. Najstarším kostolom je kostol svätej Márie Magdalény na Ivádove pod Tureckou, ktorý je jediným dôkazom, že pôvodná obec sa nachádzala tam. Občania boli väčšinou ECAV vyznania. Podľa zachovaných údajov v roku 1928 žilo v obci 387 evanjelikov a 117 katolíkov. V roku 1991 to bolo 160 evanjelikov a 78 katolíkov. V roku 2001 bolo evanjelikov 215, rimokatolíkov 113, grekokatolíkov 5, evanjelikov metodologickej cirkvi 6, reformovanej kresťanskej cirkvi 5, pravoslávny 1, náboženský spolok Jehova 1.

KAZATELIA ECAV

1900 - 1916
Augustín TURSZANY
1916 - 1936
Ján SOLKOCZY
1936 - 1974
Belo MICHALIDES
1975 - 1989
Slavomír GALLO
1989 - 1990
Ľubica SOBANSKÁ
1990 - 2000
Mgr. Daniela KISSOVA
(*Poznámka: Aktuálne meno
nájdeť pri vstupe do kostola
ECAV.*)

KURÁTORI

1900 Juraj CHLEBUŠ
24.2.1927 Július CHLEBUŠ
1930 Ján KOLTÁŠ

Počty kresťanov pri sčítaní domov, osôb a bytov nie sú jasné nakoľko pod vplyvom socialistickej ideológie občania svoje náboženské vyznanie utajili.

Náboženské vyznanie nebolo priamo zakázané. Spoločenské zriadenie vytváralo na občanov nepriamy tlak.

Deti z náboženských rodín boli evidované zvlášť a pri prijímaní do škôl mali často problémy alebo neboli prijaté vôbec. Dospelí, ktorí chceli kandidovať na spoločensky významnejšie funkcie nemali nárok. Vierovyznanie si verejne zachovali iba manuálne pracujúci, na ktorých spoločnosť nemala vplyv, lebo zamestnanosť bola povinná. Niektorí rodičia v snahe

Naše domy

 Dr. Sabo

zlepšiť dôstojnosť vzdelania svojich detí vstupovali do KŠČ i keď si svoje náboženské presvedčenie zachovali. Tým vlastne prejavili svoju chameleonskú povahu podľa potreby sa prispôbiť. Na druhej strane boli i takí, ktorí na náboženské obrady chodili do iných okresov, kde ich nepoznali. Takú prax používali i pri cirkevných slávnostiach alebo pri krstení svojich potomkov. O tom sa verejne nehovorilo, i keď každý o tom vedel. Tolerované boli iba poľnočné omše a na Vianoce bolo možné vidieť komunistu vedľa kresťana.

KONFIRMÁCIE, BIRMOVKY, SLUŽBY BOŽIE

Náboženstvo na škole vyučovali kňazi, ale i cirkevní učitelia, ktorí počas škol-

ských prázdnin mali za povinnosť viesť božie služby v kostole.

Okrem pravidelného vyučovania náboženstva v rámci vzdelávania na školách, zvlášť pri mládeži sa prejavovala na konfirmácii u evanjelikov a prvom svätom prijímaní u katolíkov. Príprava na konfirmáciu trvala dva roky a konala sa na fare v Rožňavskom Bystrom. Po skončení prípravy sa v kostole konala slávnostná spoveď za účasti rodičov, príbuzných

a známých. Súčasťou tejto slávnosti bola i návšteva u rodičov. Táto slávnosť sa konala zvlášť v Rožňavskom Bystrom a zvlášť v Rakovníci. Rodiny konfirmandov sa navštevovali pri slávnostnom posedení. Absolventi dostávali pri tejto príležitosti darčeky alebo biblie, spevníky alebo iné drobné darčeky.

U katolíkov prvé sväté prijímanie sa konalo u detí vo veku 6 rokov. Pri dosiahnutí 13 rokov sa začala príprava na birmovku. Nakoľko katolícka fara nebola v obci, príprava sa vykonávala čiastočne v škole a čiastočne v kostole. Po tomto akte sa občan stal plnohodnotným katolíkom a mohol sa zúčastňovať všetkých náboženských obradov. Náboženstvo zohrávalo najväčšiu úlohu najmä pri uzatváraní manželstiev. Hlavné

medzi evanjelikmi a katolíkmi a naopak.

V prvej polovici 20. storočia farári viedli matriku a vydávali krstné listy narodených detí, organizovali cirkevné sobáše ako i rozlúčky so zosnulými ako jediné prívoplatné akty. Služby božie sa vykonávali väčšinou v nedeľu a spovede a omše len na väčšie sviatky. Pre evanjelikov bola fara v Rožňavskom Bystrom, odkiaľ farár dochádzal do obce. Rímsko-katolícka fara bola v Rožňave a odtiaľ dochádzal farár do Rakovníce. Vzhľadom k tomu, že obec nemala vlastnú faru, obyvatelia neboli silno nábožensky založení. Prispieval k tomu aj rozvoj baníctva v druhej polovici 20. storočia, že obyvateľstvo malo dostatok pracovných príležitostí, pravidelné príjmy a nebolo odkázané na pomoc zhora, uverili tomu, že iba prácou má človek zabezpečené živobytie. V neposlednej rade aj socialistická ideológia robila svoje. V poslednom období sa náboženstvo začína rozmáhať i keď pre mladú generáciu to veľa nehovorí. Kostoly navštevujú väčšinou starí ľudia.

NÁBOŽENSKÉ PÚTE

Zachovali sa aj náboženské púte ku kostolu sv. Márie Magdalény na Iváďove, ktoré sa v roku 2000 konali už po 204 krát. Prichádzali ľudia zo širokého okolia. V kostole sa stále konajú náboženské omše a po skončení kňaz posväťí prameň v kaplnke.

Procesie s pútnikmi pochodovali až zo Zdychavy, Pače, Úhornej. Boli to skupiny ľudí, ktorí v zástupe pochodovali s krížom v popredí. Počas pochodu jeden z pútnikov predspevoval náboženské piesne a ostatní spievali podľa neho. Procesia končila v kostole pri svätej

omši. Magdalénska púť bola považovaná za dôležitú spoločenskú udalosť. Pri nej sa navštevovali rodiny z blízkeho či vzdialenejšieho okolia. Táto spoločenská udalosť sa dodnes dodržiava. Organizujú sa navyše futbalové turnaje ako i Magdalénske zábavy.

TRADÍCIE NA VIANOČNÉ SVIATKY

Najväčším kresťanským sviatkom bolo a je Božie narodenie 25. decembra. K tomuto sviatku patrili určité tradície. Niektoré sa zachovali dodnes. V predvianočnom období ľudia nezaháľali. V domoch bolo potrebné urobiť veľa úkonov, ktoré mali zabezpečiť prosperitu na ďalší rok a to bolo vážne poslanie. Prípravy na Štedrý deň sa začínali skoro ráno. Dom už však mal byť vtedy čistučko poupratovaný, per-

ny preležané, obloky umyté. Dvadsiateho štvrtého decembra pred svitaním musel byť upečený chlieb, pričom pečivo malo byť riadne nakysnuté a nadýchané - inak veštil úpadok hospodárstva. Počas Štedrého dňa sa jedlo málo, ti najpochvejši sa pôstili úplne. Za odmenu im malo byť zlaté prasiatko. Keď sa na stôl konečne naservirovalo, bola štedrá večera, neboli to hody. Jedlo sa skromne a jednoducho. Štedrovečerné menu malo prísne zásady. Stôl prikrýval biely obrus s červenou výšivkou - červená chránila pred urieknutím - jeho nohy obopínala reťaz, na ktorú si prítomní vyložili nohy. Bol to symbol súdržnosti. Na

stole nemohol byť nôž, zlé sily by ho mohli zneužiť. K večeri ľudia museli zasadiť vo sviatočných šatách. Na stole sa vždy stolovalo o jeden tanier viac, pre prípad pomoci počestnému. Na stôl sa naservirovalo všetko jedlo, aby gazdina nemusela počas večera od stola odchádzať. Pred večernou sa

spoločne modlili a spievali sa nábožné piesne. Večera sa začala prípitkom obľáčkami s medom a cesnakom. Cesnak mal chrániť pred upírmí, med bol zase symbolom dobra - aby ľudia boli k sebe ako med. Štedrovečerné chody zahŕňali kapustnicu, zuzáky (bobáky) s makom, zemiakovú kašu, varené mäso z kapustnice. Od stola nesmel nikto ute-

Iný pohľad na ECAV kostol

 Foto na strane: Dr. Sabo

kat, kým sa nedojedlo, inak by niekto z rodiny zomrel. Keď sa poodkladalo, omrvinky sa zo stola zmietli a dali sa vysušiť. Na jar sa pridávali do osiva, aby zabezpečili hojnú úrodu. Na štedrovečernom stole nesmeli chýbať produkty vypestované doma. Počas štedrej večere chodili pastieri a cigáni spievať pod okná vianočné piesne, za čo boli odmenení prípitkami, koláčmi, klobáskou a podobne. Večer bol uzavretý spoločným spevom na evanjelickej kostolnej veži. Samozrejme nechýbali darčeky. Pre deti hračky, doma vyrobené, pre dievčatá a ženy šaty, sužky či kabát na nový životik. Gazdovia najčastejšie dostávali fajku a tabak.

V prvý sviatok vianočný išlo predovšetkým o sviatok úzko rodinný. Chodilo sa len na návštevy blízkych príbuzných. Dvadsiateho piateho decembra sa skončil pôst. Na obed sa väčšinou konzumovalo mäso s krúpami či ka-pustnica. Klasika boli koláče, najmä záviný z kysnutého cesta - makové, orechové,

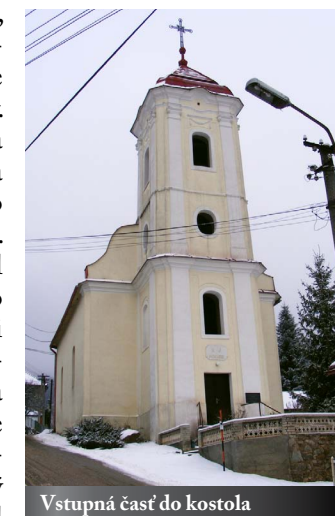
tvorohové.

Aj v tento deň bola konzumácia iných jedál zamedzená. Taký zákaz mali makové rezance - lebo v nasledujúci rok by bolo veľa hmyzu. Kto jedol orechy, mali ho zas boľieť zuby. Naopak, verilo sa, že kto zje surové vajce, bude mať veľkú silu. Počas prvého sviatku vianočného si gazdovia pozorne všimli počasie. Z neho potom usudzovali,

SILVESTROVSKÉ ZVYKY

Ďalšie dni neboli ničím nezvyčajné - až do Silvestra. Na Silvestra ráno sa robilo zasadnutie predstaviteľov obce. Zvyčajne sa volil aj nový richtár a ďalší obecní predstavitelia - hlavný hájnik, bača, pastier, bubeník. Zároveň sa robilo aj obecné vyúčtovanie. Keď sa hospodárilo dobre a niečo zvýšilo, urobil sa prípitok pre celú dedinu.

Na začiatku storočia sa Silvester nazýval starou nocou. V minulosti nebol 31. december dňom bujarých rozlúčok so starým rokom, hoci mládenci hlučkom odháňali zlé sily plieskaním bičov a bičovaním. Na zaručenie dobrého roka sa v dome otvorilo okno - aby ten starý mohol v pokoji odísť. Plátila tiež zasaď, nič z domu nevyňaš, lebo by to tam po celý rok

Vstupná časť do kostol

u mohlo chýbať. Tiež bolo za-
užívané vrátiť požičané veci
- a do nového roku ísť s čistou
7 kartou.

Pri silvestrovskej večeri museli byť nové sviečky na stole, pod obrusom bankovky a mince. Konzumovali sa dobroty z bravčového mäsa - najčastejšie sa menu skladalo z dobrôt z domácich zákalečiek. V rodinách začínala

večera prípitkom, oplátkami s medom, kapustnica, koláče s makom, orechmi a ovocie. Zvyšky večere sa ponechávali na stole, až do nočných hodín po polnoci, aby hojnosť plynule pokračovala. Dávne povery taktiež zásadne neodporúčali konzumovať v tento večer nič, čo malo perie, lebo šťastie by uletelo. Mäso zo zajaca by spôsobilo útek a rybacie by odháňalo šťastie. Ako na nový rok tak po celý rok, ľudia tomuto prísloviu prikladali mimoriadny význam. Verili, že všetko čo sa 1. januára v domácnosti stalo, mohlo sa po celý rok opakovať. Prvý deň v roku ostali vo vzorne upratovaných domovoch. Zvykom bolo po celý deň nosiť pri sebe peniaze, aby na nich držali aj v ďalších dňoch. Dôležití boli vinšovníci. Do domu nesmela ako prvá vstúpiť žena - prinášala to smolu, neúrodu, choroby. Naopak žiadani boli mladí

muži v rozkvet, najlepšie z horného konca dediny, aby všetko išlo dohora. V rodinách dbali na to, aby sa nehádali, neboli ku sebe ani príliš roztapašní, ale naopak, boli k sebe vľúdni, vzorní a láskaví. Na nový rok sa zásadne neodporúčalo nielen čokoľvek z domu požičovať, ale ani vynášať - vraj ani odpadky, lebo i takto by odišlo šťastie. Aktuálne bolo aj novoročné veštenie - kýchnutie na lačno býva napríklad dobrým znamením. Posilvestrovské nevoľnosti z opice bolo potrebné urýchlene vyliečiť, aby sa neprenášali ďalej.

LUDOVÍ, "METEOROLOGOVIA"

Povinnosti mali aj ľudoví meteorológovia. Tí vedeli, že v roku, ktorý sa začína v sobotu, bude síce málo veterných dní, ale môže byť i slabšia úroda obilnín. Po tešiteľný mal byť výhľad na

dobrá úrodu ovocia, ale ľudia môžu potrápiť časté zimnice. Ak je novoročný deň s pekným počasím, možno dúfať v dobrú úrodu. Pekne bude aj v čase žatvy a slnečný bude mesiac august. Naopak, kým novoročným znamením bolo blato, toto predpovedalo nepríjemnosti. Významné bolo zaznamenať odkiaľ fúkal novoročný vietor - najuzimejší bol severák, ktorý vyznačoval citelné ochladenie, nepríjemnú a dlhú zimu.

GAŠPAR, MELICHÁR, BALTAZÁR

Vianočné obdobie uzatvárali traja králi. Traja králi - mudrci z ďalekých krajín - sa prišli pokloniť malému Ježiškovi. Gašpar býval zobrazovaný ako starec, Melichar ako muž v najlepších rokoch, Baltazár ako mládenec. Trojkráľový deň i večer mali silnú magickú silu. Svätí sa voda, soľ a krieda. Voda sa používala ako ochranný prostriedok pred démonmi. Keď išiel gazda dojiť kravy vždy sa prežehnal a zviera poffkal, aby k nemu strigy nemali prístup. Soľ sa pridávala do stravy, keď sa niekomu zdalo, že ho gniavi mora alebo démon. Dávala sa aj do studní ako symbolický ochranný prostriedok. Keď sa narodilo dieťaťko, vhodila sa do prvého kúpeľa aby bolo zdravé. Trojkráľová krieda slúžila na nakreslenie ochranného kruhu okolo postele, keď mal niekto pocit, že ho navštevuje upír. Robili sa ňou krížiky na maštali ako ochrana pred zlými silami.

NÁSTUPOM NOVEJ DOBY SA VELA MENÍ

Z uvedeného vyplýva, že niektoré tradície sa zachovali dodnes. Postupným

vývojom spoločnosti sa niektoré povery úplne vytratili, alebo si ich pripomínáme už len ako legendy, ktoré sa rozširujú ústnym podaním od starých rodičov, rodičov alebo spoločenskými akciami pri vystúpení folklórnych súborov. Súvislosť tradícií musíme chápať aj spôsobom a podmienkami života ľudí, chudobou, silným náboženským vplyvom a úrovňou vzdelania. Postupom času, najmä v druhej polovici 20. storočia sa život v obci podstatne mení. Gazdovia mizli, statok prešiel do družstiev, pôda bola združená do družstiev, čím sa vytratila potreba niektorých tradícií dodržiavať a mladí ľudia sa s nimi nestretávajú, niektorí už ani nechcú veriť, že život takto prebiehal. Niektoré vianočné zvyky sa postupne vytrácali. Vianočné stoly sú bohatšie, pôst sa prestal dodržiavať vo väčšine domácností, darčeky sa menili podľa industrializácie výroby, ručne vyrábané na mechanické alebo elektronické. Reťaze sa už v domácnostiach ani nenachádzajú. Bujaré oslavy začali na Silvestra a namiesto plieskania bičom sa používajú ohňostroje. Koledovanie a vinšovanie zaniklo. Richtár, obecný hájnik, bača, pastieri, bubeník v obci nie sú, preto je dobré aspoň týmto spôsobom ich zachovať v pamäti budúcej generácie. Najväčším zástancom zachovávanie tradícií je cirkev, nakoľko sa jedná o kresťanský sviatok božieho narodenia, narodenia Krista z pred 2000 rokov. Ich učenie má výhodu, že je stále rovnaké a nepodlieha politickým zmenám. Menia sa iba spôsoby ich aplikovania na súčasnú dobu.

- juzud -

Tak to bolo

Za vlády panovníčky Márie Terézie musela každá dedina mať vlastný mlyn. Tento úzus platil aj pre našu obec. Postavené boli dva mlyny. Horný mlyn, ktorý vlastnil rod Kravecovcov, je ešte v „dobrom“ stave, ale nepoužiteľný. Z Dolného mlyna ostala len jedna budova.

Obyvateľstvo obce sa živilo najmä poľnohospodárstvom. Najviac sa pestovalo obilie, a preto sa do mlyna často chodilo. S mlynom je spojená aj nasledujúca príhoda.

Voľakedy, v dávnej minulosti, išiel istý gazda do Horného mlyna mlieť zrna na múku. V mlyne počkal až na neho príde rad. Aby čas

rýchlejšie ubiehal chlapi sa rozhovorili o všetkom možnom, vymenili si informácie z dediny a blízkeho okolia.

Domov sa skupinka gazdov vybrala spoločne. Neprešli ani pár desiatok metrov a jednému z nich padol zrak na cestu. Niečo sa na nej zalesklo. Zohol sa a zobral to. Bol to grajciar. Potešil sa a zvestoval to ostatným.

- Aha. Našiel som grajciar.

- Ukáž!

- Ozaj je to tak - potvrdili ostatní.

- Ty máš ale šťastie - grajciarik.

Chýr o tom sa rýchlo rozniesol po dedine. Po čase sa grajciarik spojil s menom nálezcu. Nálezcom bol gazda Ján Fabián a prímením sa mu stalo Grajciarik. Tak to bolo.

-bo-